

Ian

I vår följetong om passionerade män har turen nu kommit till en läspande amerikansk man i röd lackjacka.

Text: Konrad Olsson Foto: Samuel Grönlund

Ian Svenonius, sångare i Make Up, är oemotståndligt karismatisk. Han är stilig, fräck och har ett sannerligen originellt utseende. Att se honom ta över ett rum är imponerande. När han går dansar han fram. När han pratar kräver han ens uppmärksamhet. Något som i hans fall blir överflödigt.

Ian är den första amerikanska artist som jag nånsin intervjuat. Tanken på att han skulle kunna vara en arrogant kvasirockstjärna, lagom intresserad av Umeå och dess invånare, känns inte avlägsen. Men jag träffar honom är han, tvärtom vad jag trott, förvånansvärt trevlig. Han hälsar artigt och ger intryck av att vara ärligt intresserad av att få sitta ner prata med en simpel fanzinemakare.

De som sett Make Up live vet att Ian fullständigt trollbinder publiken genom att tala till och klättra på den. Utanför scenen är han nästan likadan. När jag intervjuar honom talar han till *mig*. Det känns inte som han sitter och rabblar rutinartade svar till en ansiktslös journalist. Han verkar istället uppriktigt intresserad, pratar mycket fast han är märkbart trött och ställer frågor tillbaka. Och Ians personlighet passar mycket bra ihop med Make Ups idéer om att förföra sin publik när de spelar.

– Det vi vill göra är att förvandla rum från att vara rock n' rollens pantomim till någonting som är omfattande och församlingslikt. Och som därmed utmanar essensen i det vi tycker är spännande; musik, säger Ian.

Musik alltså. Och vilken musik sen!

Make Up har sina rötter i amerikansk garagerock och via vissa

»Vi skriver egentligen inte manifest längre.
Vi pratar bara om de saker som är relevanta
i rummet. Det skiftar från kväll till kväll.«

inslag av soul och funk skapar de något jag aldrig hört förut. Själva kallar de det gospel och det beror nog mest på hur de, med ett konstant »call and response« mellan Ian och publiken, bygger upp sina liveframträdanden. Fast mest av handlar det om energi. En energi som gör sig bäst i deras minst sagt livfulla liveframträdanden. Make Up ska upplevas live. Så är det bara. Och jag vet att det är en klyscha. En klyscha som använts för att beskriva många band, inte minst detta nummers omslagspojkar bob hund. Och jag kan nog inte förklara det i text. Men att verkligen ha Ians fotsula på huvudet samtidigt som han fullkomligt skriker ut sina spontana men effektiva texter är något man inte glömmet. Och en sak är säker, jag skulle aldrig ha skrivit den här artikeln om det inte vore för att jag fått snacka med dem och sett dem spela och live.

Make Up skapades ur spillrorna av den Washingtonbaserade kvintetten Nation of Ulysses där Ian, nuvarande gitarristen James Canty och trummisen Steve Gamboa spelade. Nation of Ulysses var ett extremt uttalat politiskt band med målet att »sabba samhället och genom direkta aktioner förstöra dess institutioner och människorna som jobbar för dem«. Efter uppbrottet kom basisten Michelle Mae in i bilden och Make Up bildades 1995. Borta var den uttalade agitationen och istället gav bandet utrymme för det beryktade »Gospel Yeh Yeh«-soundet.

– Vårt manifest är inte längre uttalat på samma sätt som i vårt förra band Nation of Ulysses, säger Ian. Nation of Ulysses var en mer litterär grupp med en agenda som var skriven för att musiken var så pass högljudd. Men nu är det mycket lugnare och det enda vi

kunde ta med oss från Nation of Ulysses var de formella aspekterna av liveframträdandet. Vi gjorde musiken lite tystare och mer sångbaserad. Och så har vi tagit in hymnerna. Lämpliga delar från gospelmusiken som liksom flyger rakt i ansiktet på hela den individuella rocken. Så nu skriver vi egentligen inte manifest längre. Vi pratar bara om de saker som är relevanta i rummet. Det skiftar från kväll till kväll.

Vad jag förstår är ni emot den stereotypa bilden av rock n' roll som ett manligt individuellt fenomen?

– Ja, men jag är egentligen inte *emot* det. Det har bara blivit exponerat tusen gånger av varenda rockgrupp. Det är så standard för rockband att bli individualistiska. Men det är egentligen helt okej, all min favoritmusik är ju faktiskt sådan. Samtidigt är inte det något som mitt band nödvändigtvis vill utforska. Vi vill istället utforska gospeln, men det är bara formellt. Vi låter ju som ett rock n' roll-band.

Så hur skiljer sig gospeln från rocken?

– Gospeln använder sig av hela rummet. Den ger kraft åt hela rummet och det är en inkluderande konst. Den tillåter alla att uttrycka sig själva. The call and response. Gruppen är så expansiv, en hel kör. Det handlar egentligen inte om kreativ konst heller, det handlar om att ta en standardlåt och fylla den med liv.

Kollektivt?

– Precis, kollektivet.

Hur får sexualitet sitt uttryck i musiken?

– Musik är ju uppenbarligen väldigt sexigt och sexualiserat. För mig ska hela konsertupplevelsen vara en orgiastisk upplevelse. Om artisen har någon respekt för publiken så ska han avstå från sex under

»Om artisten har någon respekt för publiken ska han avstå från sex under turnén, så att han kan projicera sexualiteten mot publiken.«

turnén, så att han kan projicera sexualiteten mot publiken. På så sätt kan det vara en expansiv sexuell känsla. Det vore själviskt att gå och ha sex utanför detta. Där har du ännu en kollektiv tanke.

– Filmgruppen Dogma, med Lars von Trier och de andra, har ett manifest som säger att de som gör filmerna inte får ha sex med varandra under filmproduktionen. Det är ju förmodligen bara något blygt och fejt skitsnack men jag känner ungefär på samma sätt för en rockgrupp. Den sexuella fokuseringen ska vara i hela rummet. Jag sparar mig själv för publiken. Jag är jungfrubruken som sparar sig till bröllopsnatten.

Du är på ett uppdrag.

– Precis, jag är jungfrubruken och spelningen är bröllopsnatten. Och du vet väl vad som händer på bröllopsnatten? Det är ju en idé med Dogmagruppen också, att all sex på duken ska vara äkta.

När Ian talar om ett kollektiv så känns det efter ett tag lite konstigt. Inte för att det inte verkar vara en vettig idé, utan för att när man ser dem live är det Ian man ser. Det är han som dansar på publikens huvuden. Det är han som ber publiken att skrika »YEAH!!« minst trettiofem gånger per spelning. Det är han som gör bandets intervjuer. Han är bandets ansikte utåt, vilket inte känns särskilt kollektivistiskt.

Jag frågar honom om det efter spelningen Make Up gör på Umeå Open. Om hans roll som frontfigur i bandet. Som den starke individen.

– Jag är bara ett munstycke. Jag har en liten radio i örat. Jag får meddelanden hela tiden, säger han och ett tag känns det som om han babblar bort min tes. Men han erkänner att man har olika roller i bandet och att hans roll, som sångare utan att vara »fastbunden vid ett instrument«, går ut på att ge publiken det de förtjänar. Och han förklarar att det finns en viss skillnad mellan vad man vill göra och vad man verkligen åstadkommer.

FÖRSTA GÅNGEN JAG såg Make Up var våren 1998. De var här och gjorde ett fåtal spelningar runt om i Sverige och jag tror det var Dennis som tagit dem till Umeå. Grejen med detta band - som spelade på en helt vanlig och simpel punkspelning - var just att de blåste sönder allas förväntningar på hur ett band skulle agera. Visserligen hade efterdyningarna av hardcore-scenen gett upphov till en del softare emoband som liksom skulle agera ersättare när hardcore blev så utslitit och tråkigt att ingen knappt ville röra i det med tång. Men när Make Up kom var det något helt annat. Något verkligt nytt som kom in. Och det är nu när de kommer för andra gången som vi träffar dem. Nu är det också rätt intressant att se att ett amerikanskt band kommer till Sverige och får fotfäste i punkscenen innan media hinner uppmärksamma dem. För bandet har numera figurerat i alla de större tidningarna och att man fick sin del av kakan först känns väldigt bra. Och nu, när vi träffar dem på riktigt, mår vi ännu bättre.

Ian är en posör. Det är alldeles uppenbart. När jag och Samuel samlar ihop resten av bandet för en fotosession ställer sig de andra - lätt uttråkade men högst artigt - framför kameran för att plätas. Ian däremot sätter genast igång med att testa olika poser och sätter sig omedelbart in i rollen som fotomodell. När vi sedan fortsätter

Steve Gamboa, Michelle Mae, Ian Svenonious och James Canty.

med att ta några bilder enbart på honom säger han att han förstår att fotomodellyrket faktiskt måste vara riktigt hårt arbete och han blir uppenbart bekymrad över att han snart har slut på poser.

– Vad sägs om att jag ser tänkande ut? frågar han och lägger hakan i sin läderhandske.

Och det är precis samma Ian som jag intervjuar. Kokett svarar han på mina frågor med sin lätt feminina röst. Han talar precis som sin rastlösa kroppshållning. Han dansar när han talar. Inte bokstavligen utan han dansar på orden. Han är van vid intervjuer och likt en notorisk ravedansare pratar han i rasande fart. Han brer ur sina resonemang och ibland tappar han tråden och blir tvungen att hitta rytmen igen.

Tror du på konspirationsteorier?

– Det beror på. Vad är en konspiration? Hur definierar man en konspirationsteori? En konspirationsteori är ju typiskt definierad som någonting som inte finns med i en vanlig historiebok. Visst, självklart tror jag på dem. Det har ju bevisats om och om igen i historien. Under efterkrigstiden skapade Amerika konstformer som skulle propagera för den amerikanska kapitalistiska idén och mot socialrealismen. Exempel på en sådan konstform är abstrakt expressionism, som var en målarskola som startades i slutet på fyrtioalet. Det handlade bara om form och var mot innehåll. Den såg politiskt innehåll som något som inte skulle ha utrymme inom konsten. Det var en uttänkt målarskola, som flögs runt om i världen och propagerade mot Sovjetunionen. Så när de skapade dessa konstformer så såg de till att de var individualistiska till skillnad från kommunismen. Vi utmanar det med vår grupp.

MED EN TRANSVESTITS röst sitter Ian sedan och talar om hur CIA lagt sig i den amerikanska konsten och om den europeiska imperialismen. Hans politiska teorier har en lätt touch av saga över sig. Man vet inte om han verkligen läst sig till det han talar om eller om han sitter och hittar på allt på plats. Det känns lite underligt att höra en man med röd lackjacka och läspande feminin röst sitta och tala internationell politik. Men han är så underhållande och hängiven att man inte kan slita sig.

– Anledningen till att Frankrike är vårt lilla världsmuseum med deras vingårdar är för att de får alla sina pengar från oljeföretagen i Afrika. Det finns en massa hyckleri, det är egentligen bara den vita västvärlden som leder. De leder för att de utnyttjar den tredje världen.

Så efter all antikapitalism och konspirationsteori som Ian hostar ur sig under min intervju frågar jag slutligen var han själv står. Vad han anser sig själv som? Socialist, eller?

– Jag vet inte. Jag är bara en musiker. Jag är inte ens det, jag är en luffare, svarar han lätt nonchalant.

Musiker eller luffare. Sångare eller posör. Frontman eller